

En öppen skrivelse till Barn- och ungdomsnämnden i Sollentuna

Vi vill med denna skrivelse fästa er uppmärksamhet på ett antal allvarliga invändningar mot det föreslagna beslutet till ny organisation för den kommunala skolan. Vi vill med emfas påstå att beslutsunderlaget är *alltför undermåligt*, för att kunna fatta beslut om 12/12. Det duger *inte ens för ett inriktningsbeslut* på detta tidiga stadium.

Vi som skriver detta tillhör en aktionsgrupp, utsedda vid ett stormöte 6/12 av en stor andel av föräldrarna till barnen på Stallets förskola och skola. Vår kritik har vi formulerat efter att ha analyserat era förslag och diskuterat med många föräldrar, om den hotande nedläggningen av Stallets förskola och skola. Vi har också fått material och kommentarer om ert kommande beslut från Barn- och utbildningsnämndens kansli utifrån offentlighetsprincipen. *Stallets förskola och skola bör få vara kvar i sin nuvarande form*, eventuellt kompletterad med en årskursinledning som motsvarar de framtida målen i kommunen.

Vi bygger vår övergripande slutsats på följande argument, när vi bland annat gått igenom den version av tjänsteutlåtande dnr 2006/129 BUN.650 som fanns tillgänglig hos kommunen 4-5/12:

- Det går inte att dra långtgående slutsatser om att förändra organisationen utifrån detta ofullständiga siffermaterial
- Det är inte bevisat i materialet att de små skolorna bidrar till högre kostnader
- Analys om förskolan på Stallet saknas helt
- En tidigare planerad begränsning av informationsspridningen strider mot Barn- och ungdomsnämndens mål
- En tysthetskultur inom Sollentunas kommunala skolverksamhet stämmer inte med lagens intentioner
- Centralt planerade omflyttningar står i strid med valmöjlighetssystemet
- En hög kvalitet i Stallets verksamhet riskerar att gå förlorad
- Det saknas helt beredningsunderlag för integration av de ”sammanslagna” verksamheterna vid Stallets skola och Norrvikens skola
- Det vikande elevunderlaget i Norrvikens skola är resultatet av en meningslös cirkulärbevisning

Det går inte att dra långtgående slutsatser om att förändra organisationen utifrån detta ofullständiga siffermaterial

Från tjänsteutlåtandet går det att utläsa att efterfrågan på skolplatser kommer att öka i vissa kommundelar och minska i andra. Detta redovisas som skillnaden mellan kolumnerna ”Planerat antal elever i klasser” och ”Antal elever maxkapacitet” i Bilaga 2. I de sydligaste kommundelarna kommer ex.vis efterfrågan att öka och i bl.a. Norrviken och Rotsunda kommer efterfrågan att minska.

Tjänsteutlåtandet saknar referenser till grunden för dessa siffror. En kontakt med personalen på Barn- och ungdomskansliet har gett oss bakgrunden: detta baseras främst på aktuella uppgifter om elever i lägre klasser som förväntas finnas kvar i samma skola de närmaste åren, samt ett ”standardiserat skolbyte”. Den sista kolumnen ger en prognos på tillströmningen i förskoleklassen,

och baseras på befolkningsprognoserna. Man har också korrigerat siffrorna ”manuellt” genom praktisk erfarenhet av hur strömmarna går till och från friskolorna.

Förutom analysen av tillströmningen i förskoleklassen, är analysen helt statisk. Den tar *ingen hänsyn till dynamiken bland valmöjligheterna* i Sollentunas skolsystem. Det tar egentligen heller *ingen hänsyn till när folk flyttar* och ev. förändrade åldersstrukturer i de olika stadsdelarna – dvs. behov hos eleverna att byta skola. En god gissning är att analysen trots sin ofullständighet stämmer väl för t.ex. Silverdal, där många barnfamiljer f.n. flyttar in. Däremot är sanningshalten av analysen för *Norrviken inte alls* lika uppenbar.

Det blir därför svårt att dra så långtgående slutsatser som att *155 elever kommer att försvinna* i Norrviken ”hux flux” (motsvarande mängden elever på Stallets förskola och skola). Stallet har ex.vis i princip full beläggning i alla sina årskurser.

En teoretisk beräkning som vi har gjort, visar att elevunderlaget visserligen försvinner men att siffrorna på det hela taget är teoretiska konstruktioner och baseras på en meningslös cirkulärbevisning. Läs mer om detta längre fram.

Det är inte bevisat i materialet att de små skolorna bidrar till högre kostnader

Tjänsteutlåtandet antyder att förslaget bidrar till större kostnadseffektivitet. Under rubriken ”Konsekvenser av förslaget” förs en argumentation om att småskaliga skolor inte bidrar till att man ”utnyttjar kommunmedborgarnas skattemedel effektivt”. Denna argumentation skulle t.ex. kunna stödja de s.k. sammanslagningarna, där de mindre skolorna i Stallet och Skälby upphör som egna skolor. I dokumentet *saknas ett underlag* som kan styrka sanningshalten i detta uttalande, utan det framstår enbart som en gissning. Frågan är istället om de större skolorna har lyckats göra sin röst hörd på ett tydligare sätt i den kommunala skolorganisationen, än de mindre skolorna såsom Stallet. Kanske är detta bakgrunden för påståendet?

Det finns alltid en risk att analyser och strategisk planering resulterar i en tro på olika typer av skalfördelar: Stora lösningar är billigare och bättre bara för att de är större. Detta är inte alltid sant. Stora skolor har också sina problem med en något mer otrygg miljö och annat som också kan bidra till att göra verksamheten dyrare, genom behov för särskilda insatser.

Såvitt vi har förstått så finns det en stor enighet, även bland politikerna, om att rektor Anna Karin Engman sköter Stallets verksamhet mycket bra, både vad gäller pedagogik, ekonomi och övrig förvaltning. Det finns *inga belägg* i dokumentet för att *Stallets skola skulle bidra* till att göra den kommunala skolan i Sollentuna *dyrare*.

Det enda argument som framförts, är att det är lättare att sälja Stallets lokaler än andra kommunala skolor – detta till trots att även Stallets lokaler är specialbyggda och fungerar mycket bra för förskole- och skoländamål. Den tidigare om- och tillbyggnaden av Norrvikens skola har möjligen resulterat i tomma lokaler, p.g.a. tidigare felprognoser av förväntat elevantal. Ett sådant fel har ingenting att göra med verksamheten i Stallets förskola och skola.

Analys av förskolan på Stallet saknas helt

Förslaget innebär att 70 barn vid Stallets förskola skall flyttas från Stallets lokaler till Norrvikens

skola, en dryg kilometer söderut. Norra delen av Norrviken kommer efter flytten att helt sakna förskola. Tjänsteutlåtandet baseras på en analys av skolverksamheten, men ingen analys av den kommunala förskoleverksamheten. *Flytten av Stallets förskola sker därför helt utan faktaunderlag.*

Dessutom bör det noteras att Norrvikens skola idag saknar adekvata förskolelokaler, det innebär alltså att höga investeringskostnader för ombyggnader tillkommer – i varje fall om man vill ersätta de ändamålsenliga lokalerna som används idag.

En tidigare planerad begränsning av informationsspridningen strider mot Barn- och ungdomsnämndens mål

Till tjänsteutlåtandet följde tidigare en informationsplan. Vi har fått tillgång till två versioner av tjänsteutlåtandet. I den första versionen, ursprungligen utlämnad av kommunen 4/12 finns det en bilaga 1 ”Informationsplan”. I en senare version, utlämnad av kommunen 5/12 är denna bilaga *utelämnad* (enl. uppgift på grund av en sen revision). Vår analys här baseras på den äldre versionen, vilket bland annat legat som grund vid arbetsutskottets beredning 28/11.

Som flera andra föräldrar redan har konstaterat, så innebär den borttagna informationsplanen en *medveten begränsning i spridningen* av information till bland annat föräldrarna.

Grundtanken i informationsplanen är att sprida informationen till föräldrarna och allmänheten *först efter* det att det genomgripande beslutet fattas på nämnden 12/12. En pressrelease och ett informationsbrev till Sollentunas föräldrar planeras till 13/12. Detsamma gäller informationsmöten med föräldrar och riktad information till bland annat de fristående verksamheterna.

Som andra föräldrar redan konstaterat, *strider den medvetna begränsningen av inflytande*, på ett uppenbart sätt mot ett av de mål som Barn- och ungdomsnämnden själva satt upp, nämligen målet ”att föräldrar och elever ska ha inflytande på verksamheten” (hämtat från informationsmaterialet ”Att välja skola i Sollentuna 2006”).

Efter det att föräldrarnas kritik blivit känd, har kommunen det senaste dagarna ändrat sin informationsplan, och bland annat blixtkallat Stallets föräldraråd. Den ursprungliga planen var uppenbarligen alltså att *hålla föräldrar och andra berörda utanför diskussionen*, före det att beslutet fattas formellt 12/12. Kanske försöker man nu ”snygga upp fasaden” lite i slutet av processen, genom att agera i sista minuten med utskick till föräldrarna daterat 6/12 och genom att försöka gömma undan den ursprungliga informationsplanen.

Tråkigt nog vill man inte heller nu ta föräldrarnas vilja på allvar. En tentativ inbjudan till Barn- och ungdomsnämndens ordförande att träffa *alla* berörda föräldrar avvisades vid kontakt 2/12.

En tysthetskultur inom Sollentunas kommunala skolverksamhet stämmer inte med lagens intentioner

Inte heller personalen har varit särskilt delaktig i förändringsprocessen. Våra kontakter med representanterna för Lärarförbundet i kommunen visar att det ofta råder en tysthetskultur i Sollentunas kommunala skolväsende. I en förändringsprocess som denna och på en kärv arbetsmarknad, så vittnar facket om att personalen är alltför rädda om sina anställningar för att våga delta i diskussioner och debatter. Kanske har inga formella munkavlar förmedlats i organisationen,

men *rädslan finns där ändå*. Flera av oss har upplevt anställda som sagt ”det är bara ni föräldrar som kan driva den här frågan”.

I Tryckfrihetsförordningen och Yttrandefrihetsgrundlagen finns ett grundlagstiftat skydd för offentliganställda att uttrycka sina åsikter helt fritt, både på fritiden och på arbetsplatsen. Denna lag är som grundlag överordnad bestämmelser om lojalitetsplikt mot arbetsgivaren.

Det är vid straffansvar förbjudet för arbetsgivaren att ”straffa” eller ens eftersöka vem som t.ex. kan ha ”läckt” information till medier eller allmänheten. Justitieombudsmannen har också i flera fall anmärkt på olika typer av personal- eller kommunikationspolicies i offentliga organisationer, som på något sätt inskränker personalens grundlagsskyddade rättigheter.

Centralt planerade omflyttningar står i strid med valmöjlighetssystemet

Tjänsteutlåtandet innebär att en stor mängd elever måste byta skola, ibland till ett betydligt större avstånd från hemmet än vad som var fallet innan. Elever från Rotsunda skolor måste ex.vis flytta till Gillbo, och elever från Stallets förskola och skola måste flytta till Norrvikens skola. I informationsmaterialet ”Att välja skola i Sollentuna 2006” skriver Maria Stockhaus inledningsvis att ”I Sollentuna har du som förälder rätt att välja skola för ditt barn”. Denna *rätt omfattar uppenbarligen i praktiken inte de elever som redan börjat* på ovan nämnda Rotsunda skolor resp. Stallets förskola och skola – i termer av rätten att gå kvar där man börjat.

En hög kvalitet i Stallets verksamhet riskerar att gå förlorad

Det finns många mjuka värden i Stallets verksamhet, som riskerar att gå förlorade vid en flytt till Norrvikens skola. Stallet har

- en mycket motiverad personal
- ett välfungerande ledarskap
- lokaler som är skraddarsydda för sitt ändamål och bitvit upprustade och tillbyggda – samt för många av oss familjer på ett kort avstånd hemifrån
- en nyrenoverad och säker utemiljö, som bland annat är väl inhägnad
- möjlighet till smidig övergång mellan förskola och skola, vilket tillsammans med utemiljön skapar stor trygghet
- en fantastisk närmiljö med Sollentunaholmsparken, en bra pulkabacke och en stor äng
- barn som trivs

Nu framställs i tjänsteutlåtandet som om nedläggningen av Stallet egentligen enbart är en omorganisering: klasser och personal flyttas ograverade till Norrvikens skola. Med tanke på att verksamheten flyttas i etapper och att både personal och barnens föräldrar kanske överväger andra alternativ (just beroende på flytten) – så kommer verksamheten i Norrvikens skola inte att kunna bli densamma som idag bedrivs på Stallet. Denna insikt bekräftas av alla inblandade som vi pratat med lokalt. Rektor Anna Karin Engman har också bekräftat detta på ett föräldrarådsmöte med kommunen 5/12.

Det saknas helt beredningsunderlag för integration av de ”sammanslagna” verksamheterna vid Stallets skola och Norrvikens skola

Stallets skola och Norrvikens skola har delvis olika pedagogiska upplägg. Både i tjänsteutlåtandet

och vid direkt fråga till Barn- och ungdomsnämndens ledning vid föräldrarådets möte, visar det sig att *all förberedande planering saknas* angående integrationen mellan de båda skolorna. Stallets skola har t.ex. integrerade klasser 1-3, medan Norrvikens skola har årskursuppdelade klasser.

Hur skall säkerhet och utemiljö kunna garanteras vid en ökad användning av Norrvikens skola? Redan idag uppmärksammas problem med alltför stor biltrafik i närheten av skolan. Hur skall utemiljön för den kommande förskolan utformas.

För alla dessa frågeställningar *saknas underlag fullständigt*.

Det vikande elevunderlaget i Norrvikens skola är resultatet av en meningslös cirkulärbevisning

Hur ser fördelningen ut mellan Stallets skola och Norrvikens skola? Vi fick tillgång till underlaget för beräkningen kompletterat med div. muntliga uppgifter av Barn- och ungdomskansliets utredare – i all hast innan vi skulle ha denna skrivelse klar. Grundprincipen som används för beräkningen är uppflyttning från lägre årskurser i den egna skolan, kompletterat med ett antagande om en maximal föreskoleklass om 23 elever. För Norrvikens skola tillkommer också en viss tillströmning av elever i årskurs 4 från Rålsens friskola/Norrviken och från Stallets skola till Norrvikens skola.

Stallets förskola och skola, endast skoldelen

År	Antal elever max kapacitet*	Planerat antal elever i klasser	Ledig kapacitet (- saknas, + överskott)	F-klass enl. befolkningsprognosen**
2007	100	88	- 12	7
2008	100	91	- 9	8
2009	100	92	- 8	14

* Ett konstruerat värde baserat på en nyckelfördelning som relaterar till elevmängden. Ursprunglig källa finns i tjänsteutlåtandet.

** Ett värde baserat på en nyckelfördelning som relaterar till elevmängden

Anmärkning: Dessa siffror baseras endast på dagens klassindelning på Stallet. Denna beräkning omfattar således inte klass 4 och 5.

Norrvikens skola

År	Antal elever max kapacitet	Planerat antal elever i klasser	Ledig kapacitet (- saknas, + överskott)	F-klass enl. befolkningsprognosen*
2007	335	315	- 20	23
2008	335	244	- 91	27
2009	335	134	- 201	46

* Ett konstruerat värde baserat på en nyckelfördelning som relaterar till elevmängden. Ursprunglig källa finns i tjänsteutlåtandet

Anm. beräkningarna för Norrviken ovan är mer negativa än kansliets beräkningar. Mina beräkningar är tillkomna i all hast, så det kan finnas smärre räknefel, eller så är kansliets beräkningar ”glädjekalkyler”, trots den negativa trenden.

Resultatet visar att Stallet inte har något kapacitetsproblem alls, utan att problemet enbart finns i Norrvikens skola. Trots ev. räknefel är trenden ändå tydlig. Var finns grunden för de tydliga siffrorna?

Enligt uppgift från utredaren beror de negativa siffrorna på tre olika saker:

- En tidigare tillströmning av elever i årskurs 4 från Skälbyskolan har enligt förslaget upphört, sedan den organisatoriskt slås ihop med Häggviksskolan.
- En elevkull om en eller två klasser från tidigare Turebergsskolan finns idag på Norrvikens skola. Denna tillfälliga ”puckel” hos Norrvikens skola återfinns 2007, men inte år 2009. Det är alltså en tillfällig effekt av nedläggningsbeslutet i Turebergsskolan.
- Årskurs sex försvinner från Norrviken med start först år 2009, då minskar elevunderlaget ytterligare genom att hela årskursen försvinner.

Större delen av kapacitetsöverskottet i Norrvikens skola är alltså en effekt av kansliets organisationsförslag (allt utom eleverna från Turebergsskolan). Beräkningarna ligger sedan i sin tur till grund för organisationsförslaget. Det blir alltså *en meningslös cirkulär bevisning*.

Förändringarna av årskursfördelningen

Förändringarna av årskursfördelningen baseras på grundtanken att dela in grundskolan i två huvudkategorier, F-5 resp. 6-9. Vi väljer att här inte ifrågasätta denna principiella fördelning, eftersom den är hämtad från läroplanen. Vi noterar dock att tjänsteutlåtandet endast ofullständigt redovisar referenser bakom fördelarna med detta principiellt viktiga resonemang.

Några spontana förslag

Vad skall man då göra istället, för att genomdriva detta dåligt beredda ärende? Vårt spontana förslag är att börja om från början och hitta metoder att för att vidareutveckla rektorernas eget ansvar för framtida beläggning, genom att ge dem ansvar *även för framtidsplaneringen*. Detta står i kontrast till det *nuvarande planekonomiska* arbetssättet, att centralplanera utifrån osäkra framtidsprognoser. Centralplaneringen förefaller oss vara en rest från tiden då kommunen drev och planekonomiskt detaljstyrde all skolundervisning.

Vi tror att det på ett bättre sätt skulle harmoniera med systemet med valmöjlighet inom skola och förskola. Ett alternativ skulle t.o.m. kunna vara att i någon mån bygga ut systemet med de s.k. kommunala friskolorna (dvs. i nuläget lösningen för Rösjöskolan), för de kommunala skolor som så vill.

Troligen skulle hela ersättningssystemet behöva byggas ut något, för att ännu bättre kunna hantera en del elevers särskilda behov. Det är ju viktigt att alla elever i Sollentuna skall vara välkomna i alla skolor – friskolor och kommunala skolor, oavsett om det ibland behövs extra stöd. Dessa elever får inte bli förlorare i ett system med valmöjligheter. Men å andra sidan tycker vi att även elever som väljer de kommunala skolorna skall få behålla sina valmöjligheter även i praktiken. De föreslagna förändringarna går *stick i stäv* med valmöjligheten.

Anna-Kari Kranz, Emma Hamberg, Anette Rosvall,
Jens Redin, Maria Karlsson, Magnus Cedergren

7/12 2006
SKRIVELSE TILL BUN

Frågor om skrivelsen och dess innehåll besvaras av: Magnus Cedergren, Klockargränd 30, 192 72
Sollentuna. email: mace@lysator.liu.se, Telefon: 754 93 01